

Az erdélyi örmények számára az 1868. december 1. és december 2-i országos ülés kiemelését érdemel. Gajzágó Salamon ekkor, mint levezető elnök szerepel. *Simay Gergely* szamosújvári képviselő mondott beszédet a „Magyarország és Erdély egyesülésének részletes szabályozásáról” c. törvényjavaslat vitáján. Kiemelte az erdélyi örményeket, akik 1848-ban és 1863-ban, amikor az elszakadási törekvések tetőpontján sem inogtak meg, hanem legnagyobb kitartással küzdöttek az elnyomott törvényesség mellett és a magyar alkotmány helyreállításáért. Egyben az örmény nyelvű és szertartású katolikus egyház érdekében szállt síkra. Az egyház részére is jogegyenlőséget kért, amit a fennálló törvények, de maga az alkotmány is biztosít. A Gajzágó által vezetett ülés a törvényjavaslatot elfogadta és 1868. XLIII. számmal megszületett a törvény, amit 1868. december 6-án szentesítettek. A 14. §. így fogalmaz: „Erdély mindazon törvényei, melyek az erdélyi területen és a korábban úgynevezett magyarországi részekben a bevett vallásfelekezetek, egyházak, és egyházi hatóságok vallásgyakorlatai és önkormányzati szabadságát, jogegyenlőségét, egymás közti viszonyait, illetőleg hatáskörét biztosítják, nemcsak sértetlenül fenntartanak, hanem egyszersmind a görög és örménykatolikus és a keleti-görög szertartású egyházakra is kiterjesztetnek.”

1869-ben fellép az erdélyi telekkönyvezés mielőbbi bevezetése ügyében. Beválasztják a „Hetek bizottságába”, sőt elnöke lesz, amelynek feladata az 1867. évi állami bevételek és az 1868. évi állami zárszámadás felülvizsgálata.

Gajzágó Salamonnak a kiegyezésig és azt követő idők gazdasági és politikai viszonyai kialakításában, fellendítésében

nagy szerep jutott. E feladatokat derekasan oldotta meg. Ezért érdemelte ki az 1870-ben felállított Állami Számvevőszék elnöki méltóságát.

A számvevőszék és elnöke 1890-ben ünnepelte fennállásának, illetve működésének huszadik évfordulóját. A tisztviselő kar azzal tette emlékeztetessé e napot, hogy leleplezte *Than Mór* készíttette Gajzágó Salamonról ábrázoló festményt. A 149 x 89 cm-es méretű festmény az első elnököt ábrázolja egyenes tartással, szakállal és bajusszal, magyaros ruhában, aki jobbajával csákóját, baljával díszkardját fogja. A kép időközben a Nemzeti Múzeum Képcsarnokába került.

Gajzágó Salamon 1892. szept. 22-ével nyugdíjazását kérte. Ő volt a számvevőszék leghosszabb ideig elnöke. A király felajánlotta Gajzágó Salomonnak a bárói címet is, amit azonban nem fogadott el.

A főrendiház 1893-ban Gajzágó Salomont – többekkel együtt – az országgyűlés főrendiháza életfogytiglan való tagjává kinevezte.

1897-ben az országos közigazgatási bíróságnak (12 tagú) rendes tagjává választották, a ház előtt ünnepélyes bírói esküt tett.

Gajzágó Salamon egész életében szerette Túrkevét és Szamosújvárt. Túrkeve közgyűlése hálás köszönete jeléül a polgármester indítványára jegyzőkönyv dícséreten felül elhatározta, hogy születőjének arcképét megfesteti és a tanácsterembe helyezi. A 172 x 98 cm méretű festményt *Roskovics Ignác*, a müncheni akadémia végzett festőművész készítette el. A múlt- századi öltözkédben, díszkarddal kezében, a jobbát könyvre helyezve, önérzetes arcú, egyenes tartású férfit ábrázoló képet végül is 1971-ben Jerevánba szállították. Az Örmény Tudományos Akadémia az Örmény Köztársaság

fennállásának 50. évfordulója alkalmából felhívást intézett a világ örményeihez, örmény emlékek összegyűjtésére. Így jutott a kép Jerevánba, az ősi földre, ahová Gajzágó Salamon soha nem jutott ki, helyette életrajz írója 1983-ban és megtekintette a képet.

Túrkeve hálából egyik főújtját Gajzágó utcára keresztelte és nyugdíjba vonulásával egy időben díszpolgárnak választotta.

Gajzágó Salamon csak néhány nappal élte túl 70. születésnapját; Budapesten 1898. március 9-én tüdőgyulladásban meghalt. Gyászolták gyermekei, felesége, testvérei, unokái, menyje, veje, a népes rokonság és talán az egész ország. Szinte

minden magyar és nem egy külföldi újság tudatta halálhírét.

A halottat március 11-én a budapesti lakásán: Újvilág u. 13. (a mai Semmelweis u.) katolikus szertartással búcsúztatták és a Kerepesi úti temetőben helyezték örök nyugalomra.

1993-tól az Állami Számvevőszék elnöke által adott elismerő oklevélen Gajzágó Salamon arcképe látható.

Dr. Gajzágó Aladár: Villámok a magyar égen – A Gajzágó-család története (Salgótarján, 2007) c. kötet alapján összeállította

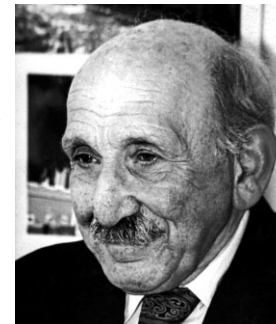
dr. Issekutz Sarolta

Dr. Szentpétery Tibor örmény katolikus egyházi gondnok emlékére

2015. február 22-én, halálának 10. évfordulója alkalmából az Örmény Katolikus Lelkészség fogadótermében emléktáblát állított és koszorúzott meg a Budapest Főv. II. kerületi Örmény Önkormányzat, a Fővárosi Örmény Önkormányzat, valamint az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület.

Issekutz Sarolta visszaemlékezéseit osztotta meg a nagy számban egybegyűltekkel – sokan jelentek meg a Szentpétery család részéről, majd felolvasta *Dr. Szentpétery Tibor* életrajzát a tiszteletére rendezett és a Klebelsberg Kultúrkúriában 2013. április 20.-án tartott emlékülés könyvecskéjéből.

Dr. Szentpétery Tibor 1916. január 5-én született Budapesten régi magyar-örmény családban. Az érettségi után 1937-ben szerzett jogi diplomát a Pázmány Péter Tudomány-egyetemen. Önként jelentkezett a frontra, haditudósító lett. 1942 májusában egy haditudósító egység vezetőjeként került ki a Don kanyarhoz. Augustus 15-én a szeme előtt tartott Leica fényképezőgépe felfogta és eltérítette a neki szánt lövedéket. Életben maradt, de súlyosan megsebesült. Két hét múlva sebesültszállító vonattal jutott haza, és csak egy gyors, bravúros operáció mentette meg karját az amputálástól.

1945 januárjában Németországba vezényelték, ahol amerikai fogságba esett. Az amerikaiak hamar felismerték képességét, és a tábor területén egy fotóműhely- és labort rendeztek be számára. A hadvezetés megbízásából készített fotóinak negatívjait azonban a képek elkészülte után elvették tőle. A hadifogságból szabadulva úgy döntött, nem él a felajánlott lehetőséggel és a fotólabort nem tartja meg, hazatér.

Kalandoz út végén, 1946-ban érkezett meg szülővárosába, Budapestre. 1950-ig a Krisztina körúti Budai Gyermekek Fotó műtermében dolgozott, elsősorban az I., II. és XII. kerületi családokat fényképezett. 1950. május 1-jén államosították a műtermet. Egyetlen éjszaka csomagolta össze, mentette ki az általa fontosnak tartott anyagokat, és őrizte meg otthonában az utókor számára.

Az 1956-os forradalom eseményeit napról napra, percről percre hűségesen követte és örökítette meg a kabátja alá rejtett fényképezőgéppel. A képek egy részét szinte az eseményekkel egy időben juttatta el a külföldi sajtónak,

a negatívokat pedig a padlásán elrejtve őrizte három évtizeden át.

Elkötelezett természetjáróként barátaival egy ma is létező turista társaságot – Taplósok – alapított.

Többször megfordult a Tátrában, Erdély havasain. Rendszeres előadója volt a TIT-nek és egyéb ismeretterjesztő egyesületeknek. Fényképezte a budai Vár háború utáni feltárását, a Néprajzi Múzeum cseréptárát, az Aquincumi Múzeum ásatásait. A Budapesti Városszépí-

tő, majd Városvédő Egyesület fotócsoportjának élén szervezte az épületek dokumentálását.

Élete végéig büszke volt örmény gyökereire. A budapesti örmény egyházközség gondnokaként szervezte a közösség életét, irányította az Orlay utcai új templom építését. Tevékeny élete 2005. február 20-án ért véget, 89 évesen. Kérésére hamvait a patakba a reá emlékezők szórták a patakba a reá emlékezők.

Elkötelezett keresztény beállítottsággal szerette hazáját, városát, a természetet. Elveihez hűen örökítette meg a XX. század második felének minden fontos eseményét.

A Dr. Szentpétery Tibor tábla avatásán

2015. február elsején Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepén Krikor atya celebrálta az ünnepi szentmisét, diakónusokkal és az Imperatrix Énekegyüttessel

